Findhorn: ecodorp aan de Schotse kust

Vanaf de Orkney-eilanden willen we naar het zuiden varen. We kunnen om Schotland heen via de westkust en de Hebriden, of dwars door het land via het Caledonisch Kanaal. We kiezen voor het laatste, want vlak bij de toegang tot het Kanaal ligt het *ecovillage* Findhorn. Dat willen we nader onderzoeken. Onze keuze om door het Kanaal te varen wordt bevestigd als we de weersvoorspelling raadplegen: meerdere lagedrukgebieden teisteren de Schotse westkust de komende weken. Reden te meer om de beschutting van het Kanaal op te zoeken.

Omdat de baai waaraan Findhorn ligt te ondiep is voor onze boot, laten we die achter in Inverness en pakken we de bus. Een paar kilometer voor het vissersdorp Findhorn stappen we uit. Te midden van zandduinen en dennenbossen ligt de toegang tot het ecodorp. We hebben gelezen dat het een van de laagste ecologische voetafdrukken van alle geïndustrialiseerde gemeenschappen heeft, en de helft van het Britse gemiddelde. We zijn benieuwd hoe ze dat voor elkaar hebben gekregen. Kan de wereld iets leren van dit ecodorp?

Bijzondere woongemeenschap

Tijdens een rondleiding horen we dat het ecodorp in de jaren zestig is ontstaan. De drie oprichters woonden in een caravan op een stukje land van de naastgelegen vliegbasis van de Royal Air Force. In schril contrast met het geweld van de gevechtsvliegtuigen stichtten zij een gemeenschap gebaseerd op liefde en vrede. De gemeenschap breidde zich snel uit met mensen met een alternatieve levensstijl. Eén waarin geld of bezit geen rol van betekenis spelen, maar liefde voor de natuur en voor elkaar des te meer.

Die liefde wordt voelbaar als we verschillende spirituele ruimtes bezoeken. Ze zijn prachtig ontworpen en ingericht, met kleuren, symbolen en natuurlijke materialen. Als nuchtere Nederlanders hebben we eigenlijk nog nooit gemediteerd, maar we laten ons overhalen om het eens te proberen. Rust komt over ons. We begrijpen dat het pad naar liefdevol en duurzaam gedrag voor de Findhorn-gemeenschap begint bij innerlijke vrede.

Met elkaar en voor elkaar
Even later staan we in een rond gebouw van hout en natuursteen. Naast een grote keuken staan tientallen tafels en banken. In deze gemeenschappelijke eetruimte is iedereen welkom om aan te schuiven voor het dagelijkse diner. Samen eten is belangrijk voor de gemeenschap: het is gezellig én het bevordert de sociale contacten onderling.

Het eten komt grotendeels uit eigen teelt. Tussen de huizen vinden we een tuin met kruiden en fruitbomen. Verderop is een grote moestuin, waar ze allerlei groenten en fruit telen met natuurlijke en gifvrije methoden. Ook dat doen de bewoners gezamenlijk. Taken als koken, schoonmaken, tuinieren, onderhoud en pr-klussen worden onder werkgroepen verdeeld, waar bewoners zich voor kunnen opgeven. Aan vrijwilligers geen gebrek: de gemeenschappelijke gebouwen en tuinen zien er pico bello uit.

Ecologie als uitgangspunt
Niet alleen voor de voedselvoorziening, maar ook voor de huizen is ecologie als uitgangspunt gekozen. Veel woningen en gemeenschappelijke gebouwen zijn gemaakt van gerecyclede en natuurlijke materialen, zoals hout en natuursteen. We komen zelfs een omgekeerd whiskyvat tegen dat tot huis is omgetoverd. Met een doorsnede van een meter of zes is het niet groot, maar wel compleet ingericht.

In het nieuwste gedeelte treffen we ook modernere huizen. Die zijn zeer goed geïsoleerd, op het zuiden gericht en voorzien van warmtepompen. Ook zijn ze grotendeels uit hout gebouwd. Ze gaan hier dus zeker ook met de tijd mee. Op de oude én de nieuwe huizen zien we zonneboilers en -panelen. Elders op het terrein staan eigen windturbines. Die zorgen voor elektriciteit als de zonnepanelen te weinig opleveren. En voor verwarming van veel huizen is de nieuwste aanwinst verantwoordelijk: een biomassaverwarmingsinstallatie.

Met grondstoffen gaat de gemeenschap behoedzaam om. Organisch afval wordt gecomposteerd en gebruikt in de tuinen. Het overige afval wordt gerecycled. Er is zelfs een eigen rioolwaterzuivering. En vanzelfsprekend wordt van alles gedeeld. Zo is er een gemeenschappelijke gereedschapsschuur en een programma van elektrische deelauto's.

Openheid naar buiten
Wat ons verder opvalt, is dat Findhorn geen naar binnen gekeerde commune is die het liefst met rust gelaten wordt. Sterker nog, de gemeenschap is juist op de buitenwereld gericht. Bezoekers en nieuwe bewoners zijn welkom. Als we een

huis te koop zien, vragen we of er een soort toelatingsprocedure is. Volgens onze gids is die er niet, maar selecteert het zich vanzelf uit: wie niet in een gemeenschap wil wonen, voelt zich er niet thuis. Er komen niet alleen nieuwe bewoners naar Findhorn: ook zijn er mensen die hier zijn opgegroeid maar zijn weggetrokken, en nu weer terugverhuizen met hun eigen gezinnen.

Tegenwoordig telt het ecodorp ruim vijfhonderd permanente inwoners. Daarnaast trekt het jaarlijks duizenden internationale bezoekers en gasten. Nieuwsgierige dagjesmensen zoals wij, maar ook deelnemers aan conferenties en cursussen. Het cursusprogramma wordt verzorgd door een stichting, de Findhorn Foundation. Het aanbod varieert van een introductieweek (*Experience week),* 'onderdeel uitmaken van een gemeenschap', 'permacultuur', tot 'meditatie en mindfulness'. Van een week tot enkele maanden. Voor elk wat wils dus.

Samen hebben ze alles

Geïnspireerd stappen we weer in de bus terug naar Inverness. We begrijpen nu dat het ecovillage veel meer is dan een verzameling duurzaam gebouwde huizen. De mensen in deze gemeenschap vinden geld en bezit overduidelijk niet erg belangrijk, maar hebben toch een rijk leven. Niemand komt iets tekort: samen hebben ze alles. Het is daarnaast bijzonder om te zien welke rol spiritualiteit speelt, al hoef je daar niet in mee te gaan. Uiteindelijk staan vertrouwen en respect aan de basis van deze duurzame modelgemeenschap: een baken van hoop en een voorbeeld voor de wereld.